

ВПЕРЕД!

РОБІТНИЧА ГАЗЕТА,

орган української соціалдемократичної партії.

Виходить кожного дня о 3 год. пополудни.

Ціна примірника у Львові й на провінції:

50 сот.

Місячна передплата з пересилкою 10 К.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:

„В ПЕРЕД“, ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА Ч. 3.,

I. поверх.

Пролетарі всіх народів єднайтеся!

На приказ Начальної Команди В. П. видаємо нашу газету ірім звичайного нашого українського письма — також і латинськими буквами. Приказови сьому повинуються тільки з konieczности, бо не хочемо позбавити наших читачів свого рідного друкованого слова.

Зєдинення обох Українських Народніх Республік.

Українське Пресове Бюро доносить зі Станіслава:

Дня 4. січня відбулося тут засідання Української Національної Ради. Наради відкрив президент Ради д-р Евген Петрушевич. Присутних було 120 делегатів. По виборі президія президент Державного Секретаріату д-р Сидір Голубович подав образ внутрішнього та зовнішнього положення, почим іменем Державного Секретаріату вніс димісію цілого правління. Президент Петрушевич реферував потім справу зєдинення обох українських республік. По генеральній дискусії віддано сю справу до розглянення комісії для зєднання справ з тим, щоби вона слідуєчого дня представила готові внесення на повне засідання. Слідуєчого дня на повнім засіданню Ради святочно прохлянувано зєдинення обох Українських Народніх Республік.

Непорозуміння в Директоріаті?

Варшавський „Robotnik“ доносить:

Між Петлюрою і Винниченком маю наступити непорозуміння, яке доведло в Українським Директоріаті до розколу.

Петлюра з частиною відданих йому військ стоїть за порозумінням з антантою, а Винниченко стремить до порозуміння з більшовиками. Після реляцій товаришів, що прибули з Києва, заключив Винниченко порозуміння з більшовиками в Ромодані.

Подаємо сю інформацію на відвчальність „Robotnik“.

Вчорашні львівські польські дзєвники доносили з Любліна, що Директоріат удав, а правління обняли робітничі ради.

Знаючи про „виродостійність“ інформацій польських газет, подаємо сю вістку з великим застереженням.

Державний заговор в Варшаві.

Як ми вже вчора доносили, державний заговор на варшавське хлопсько-робітничє правління не вдался. Всіх заговорників інтерновано. У звільнених міністрів Морачевського і Василевського топа витала радість. На знак протесту проти заговору громадські робітники здержали працю.

Начальник Пилсудський переслухав головних проінників заговору, а саме князя Сапігу і полковника Янушайтиса.

Військо стануло по стороні Пилсудського та хлопсько-робітничого правління.

Правління оголосило відозву до народу, яка кінчиться словами: „Допоможіть до скликання законодавчого сейму, в його руки правління зложити свою владу. Нехай воля народу рішить партійні спори“.

Сповнені бажання.

Політика, германічка доріг в суспільній господарстві, не знає почувань. Розум і матеріальні обчислення диктують дорогу, диктують напрям до назначеної мети. Лише сама остаточна мета є завязана почуваннями тих, що стремлять до неї.

В демократичнім ладі, де кожний рух народніх проводирів контролюється цілим громадянством, ціле громадянство бере участь в політиці і ціле громадянство кермується розумовими обчисленнями політичних доріг.

В недемократичнім ладі проводирі самі кермуться розумовими обчисленнями а для своїх суспільних мас кидають лише самі клічі, обмальовані яскравими красками, які сильно ділають на чуутє і затемнюють контролю мозку. Сього способу вживають всі буржуазні проводирі супроти свого громадянства.

Наша українська суспільність в Галичині має безперечно демократичний характер. І здавалося, що як раз у нас робота політичних проводирів підпадає найширшій контролі.

На жаль такого в нас не було. Нашу суспільність годували націоналістичні проводирі лише ріжними клічами, годували чуутєвими аргументами і своєю власну тактику, свої розумові обчислення (наколи вони справді були) ховали перед широким світом. Вони вийшли з дрібнобуржуазної школи і їм здавалося, що коли вони заговорять явно-славно, то їх противники, головно голські пани, вихиснуть сю явність і перехрестять їх політичні заміри.

Так було до війни й так було підчас війни. Нараз опинилися наша українська Галичина на волі. Народ жив все чуутєвими звязками з цілою Україною і цілий народ відразу дав волю своїм почуванням зіллється з матернім краєм, отвори ти вільну дорогу до обожаного Дніпра, до золотих брам Києва.

Національні проводирі опинилися перед величезною силою нагромадженного чуутя, яке рвалося геть на схід, — геть проти волі проводирів. І ні звідси ні відти вони перший раз вийшли з розумовими обчисленнями, вийшли з націоналістичними аргументами але без матеріальних калькуляцій. З 19. листопада 1918. вийшли з аргументами проти прилучення української Галичини до України, а за основним Західної Української Народньої Республіки.

Робочий народ здивувався. Він, що ніколи не кривив зі своїми замірами зєднання всіх українських земель, робочий народ, що чув все від своїх проводирів не лише дома, але й на арені чужої йому держави Австрії в Відні явно проголосував і кліч зєднання цілої України, наш робочий народ запротестував проти знехтування його святих бажань.

Робочий народ знав, що всі калькуляції політичних національних проводирів є невмістними, є короткосяглими, бо вони не вийшли з волі цілого народу а лише з кружка короткозорих політиків.

Робочий народ обчислював явно зі своїми проводирями, що колиби навіть лишався Зах. Укр. Нар. Республіка особною державою, то її чекає: господарський бойкот ворожої її Румунії, аристократичної Польщі і Мадярщини. Робочий народ знав, що Зах. Укр. Нар. Республіка може опинитися в такім самім становищі, в якому була Сербія між Австрією, Болгарією і Грецією. Через се, український народ сказав бу собі, що краще навіть втопитися в морі сфедералізованої Росії але разом з цілою Україною, чим остатися самому на ласку і неласку сусідів. Сього аргументу спільности долі не можна опрокинути ніяким аргументом.

Та хоч більшість зборів націоналістичного крила 19. XI. 1918. пристала на аргументи парламентарних проводирів, то по зборах все і все ціла наша суспільність поволі опрокидувала свою постанову.

Провідники народнього секретаріату знали й чули се і під напором німої волі свого суспільства таки побачилися примушеними зробити дуже важний крок зєднання дня 4. I. 1919. в Станіславі, про що ми доносили вже вчора.

Близькою облетілася вістка цілу українську Галичину і дісталася до замкненого Львова, до нас.

А ми, ми замкнені ось тут в твердині, з найбільшою радістю витасмо здійснення наших освячених довгими лугами мрій! Ми радуємося з цілим українським народом і присягаємо рівно й спільно нести найбільші жертви для збереження нашого святого ідеалу, — збереження єдності цілого українського народу — демократичної республіки України.

(с. г.)

„Лицарі свободи“.

(Кінець.)

А репрезентант „Русского, Білого Царя“, генерал-губернатор Босрінський, заявив польській депутаті: „Східня Галичина і Лемківщина — се з давних давен корінна частина єдинї, великої Росії — тому лад і порядок на тих землях мусить спочивати на істинно-руських основах“. „Заводитись тут буде російську мову, російські закони та державні порядки“.

Із західній Галичині, за Сяном, за Лемківщиною там граф-губернатор введе в життя засади маніфесту Николи Николаевича, та „під услівем, що польський народ викиже житчливість для російського війська і російських властей“...

Так виглядали „ловунги демократизма, свободи и равноправія народів“ в 1914 році — так виглядали наші „лицарі свободи“. Витали їх тоді радісно тільки ті польські речники пєсєднання з царською Росією, що з Дмовським і Грабським на чолі станули „без застережень“ на основі російської державности*).

І добре, що наші славні „лицарі свободи“ пригадали нам свій „Еосторг“ з часів московсько-царського наїзду, коли ціла саранча православних попів злетіла на наш край.

Затихли опісля наші прикарпатські „Россіяне“. Розвалився царат і на віки впала сила і власть їх покровителів. А без цих покровителів вони були нічим. Ціле взагалі московфілство і царфілство наших прикарпатських патріотів було наслідком і виразом невѣри в свої сили за будучність свого народу.

І тепер річ мається зєвсім так само. І тепер знову надія на могучих покровителів гальванізує наших московфілських мерців. Надія на антанту, на західно-європейський імперіалізм, на армію Денікіна — надія на російську контрреволюцію — отсе спасення для наших „лицарів свободи“, недавних обожателів „Богом їм даного Русского, Білого Царя“.

Можуть ними восхищатись короткозори польські дипломати. Та кожний польський політик, що дбає про будучність самостійної, вільної польської республіки, зрозуміє, що велика, зєднєна в одно давна російська імперія булаби її найгірнішим ворогом, що братєцький союз української і польської республіки — се найкраща запорука мира на Сході Європи. Знаменито пише про се наш братній польський „Naprzód“: „Pomimo zbrojnego zatargu z Ukraincami o Galicję Wschodnią i wielokrotnie usprawiedliwionego rozgoryczenia z powodu ukraińskich metod walki, społeczeństwo polskie nie powinno zapominać, że niezawisła Ukraina odpowiada najżywniejszemu interesowi polskiemu. Jednym z najważniejszych celów polskiej polityki zagranicznej musi być porozumienie z niezawisłą Ukrainą, przy salwowaniu słusznych praw Polski“ (Nr. 283 z 18. XII. 1918).

М. Ганкевич.

Жінка в Народній Республіці.

III.

Природа призначила жінку сповняти найважнішу функцію для людського роду, функцію матерї. Плодючість народу є ставовою його політичної і господарської сили і його міжнароднього значіння. Побіч сього загального моменту виступає такж момент індивідуальний.

Природа вложила в душу жінки гаряче бажання стати матірю; право на материнство є одним з святих прав жінки. Тому одною з задач Народньої Республіки повинна бути:

* Віковичим пам'ятником сих ренегатів „східньої польської думки“ остаете тодішнє „Słow. polskie“ і тодішнє публічне „Zjednoczenie“, що станули на платформі славновісного маніфесту Николи Николаевича. А про фальсифікацію сєй візантійсько-московської відомки не було догд думок між Росіянами. Там увішлено в погонірку, коли говорено про щось правдивого, дійсного: „Это фактъ, это не манифестъ Николи Николаевича“.

Охорона жінки як матери, охорона материнства.

Досі материнство знаходило законну й громадянську охорону тільки в подружжю. Поза подружжям материнство знаходило в законодавстві холодну байдужість, коли не нехриплисть, а перед громадянством покривало ганьбою. Від Народної Республіки мусить домагатися жінка, щоб вона охороняла материнство як таке, незалежно від подружної чи позаподружньої форми. Коли така охорона материнства знайде вислів у законодавстві Республіки, то се вплине також на погляди громадянства в цій справі.

В зв'язку з сим стоїть реформа закону про подружжя. Політична й господарська рівноправність полів вплине основно на зміст подружжя, відповідно до сього повинні бути змінені також законні основи подружжя. Подружжя буде вільним зв'язком двох одиниць, яким господарська самостійність дасть справді вільну волю, як у заключуванні так і в розбиванні подружнього зв'язку.

Можливість розв'язання подружнього зв'язку, отже можливість розводу повинна стати одною з основних постанов подружнього закону, бо подружжя тільки доти може сповняти свою, як індивідуальну, так і суспільну ціль, доки є вільним зв'язком, а не тюрмою. При тім законні постанови, про розвід не повинні — як се діється переважно досі в тих державах, які допускають розводи — вдиратися в „святая святых“ родини, вимагаючи для розводу причин, які відкривають найгірші тайни подружнього життя.

Можливість розводу лежить в інтересі охорони материнства. Жінка не повинна знаходитися під примусом стати матерею від нелюбого чоловіка, як се часто буває в подружжю. Так само не повинна вона зустрічатися перешкоди стати матерею по бажанню свого серця.

Політична й господарська рівність полів при відповідних законних постановах про подружжя дасть жінці в багато більшій мірі ніж досі змогу, здійснити своє право на материнство в подружжю зв'язку, отже реформа подружжя остає в тісній зв'язку з охороною материнства. Одне почуття новочасної людини такі складні, що годі їх вмістити в законні норми. Тому законодавство Народної Республіки повинно стати на тім, що кожде материнство загалом на однакову охорону і кожда дитина є однаковим суспільним скарбом, отже заслугу на однакову опіку.

В цій справі держава може багато зробити особливо при охороні праці. Досі учителька чи урядниця могла посаду, коли стала „нешлюбною“ матерею. До урядів загалом приймають тільки незамужніх жінок. Закон про охорону робітників також не дає охорони „нешлюбному“ материнству.

Все те в Народній Республіці повинно змінитися і сама держава як роботодавець повинна дати материнству як найбільшій охорону, і державне законодавство повинно заставити до сього приватних роботодавців. Отже жінка на останні місяці вагітності й перші місяці кормлення дитини повинна бути звільнена від праці при задержанні заробітку; всім тим, що не є в силі нести матеріальних тягарів виховання дітей, повинна прийти держава з помічю, сирітські пенсії, ренти і т. п. причинки повинні прислугувати дітям також по матерях.

Все те разом знесе в результаті теперішню різницю між „шлюбним“ і „нешлюбним“ материнством, — так, що се стане тільки особистою справою жінки, як вона стане матерею, а не матиме впливу на положення її та її дитини в державі і суспільності.

(Далі буде.)
М—я.

„Dlaczego należy nam bronić Lwowa?“

Краків, 4. січня 1919.

На се питання не легко відповісти й мешканцям Львова, а що доперва мешканцям Кракова, Познаня або Варшави. Поспішив отже проф. Грабські в поміч і уложив такі заповіді для польських шовіністів:

1. Оборона Львова є в зв'язку з міжнародною ситуацією.
2. Франція бажає собі сильної Польщі, тому прихильно обговорює з „Народовим Комітетом“ справу оборони східних границь.
3. Англія як морська держава інтересується тільки справою морських берегів.
4. Америка стоїть на доктринерським становищі, отже хотіла бачити Польщу в етнографічних границях.

Треба отже утримати за всяку ціну східну границю — додає п. професор — бо на заході цінять тільки великодушність та героїство. Відданню Львова було би фатальне для польської справи і тоді ми мусіли би врезигнувати зі східної Галичини, Білої Руси та Вільна.

Як бачимо, п. Грабські найбільше нездоленний з Америки і п. Вільсона, що хочуть етнографічної Польщі і розбивають таким робом сні та мрії польської заборочної політики.

Воєнний комунікат

з дня 8. січня 1919. р.

Пресове бюро подає: Під Львовом ситуація без зміни. Під Хирівом і Любачевом супокій. В перемиській окрузі малі сутички стеж. На відтинку Нижанковичів ситуація без зміни. Наші війська заняли сьогодні Жуківку.

НОВИНКИ.

— Бюро посередництва праці, яке відчинив партійний секретаріат для зменшення пануючого безробіття серед українського робітництва, спознає мимо великих труднощостей свою задачу. Зі час від 20. грудня до 3. січня, то є в протягу всього двох тижнів щукіл праці через бюро 73 безробітних, з того 38 мужин, а 35 жінок. Вишукано працю для 42 безробітних. Працьодавців згодилися за робітниками всього 22, з яких 19 задоволено. З огляду на велике безробіття прохає бюро товаришів і всю українську суспільність о поміч при вишукуванню працьодавців. Працьодавців просимо у власнім інтересі зголошувати заагребованне в бюро при вул. Руській ч. 3 і 1. поверх. Урадується від 8. рано до 6. вечером.

— Похорон Антона Михасюка, учителя з Бережанщини, який помер у військовій шпиталі на техніці, відбудеться в п'ятницю, 10 с. м., о 10 год. рано, з техніки на Янівський цвинтар.

— Загрозі на д-ра Крамаржа. На чеського президента міністрів д-ра Крамаржа докато дня 7. с. м. загрозі. Якийсь молодий чоловік вистрілював на нього і зранив його в праву грудь.

— Плямистий тиф в Кракові. В Кракові шириться плямистий тиф. Власти видали відповідні охоронні заарядження. Головними розсадниками сеї страшної недуги є вазниці, які забирають багато жертв, часто і через „помилку“ уязвлених, та які переплачують свою невідомість життям. Сі случаї хай будуть остергою для Львова. Остерігаємо перед питтем неперевареної води та поручаємо беречи якнайбільшої чистоти.

— Відомі протижидівські погроми. З кінцем грудня відбувся зїзд німецьких сіоністів в Берліні, на яким внесено рішучий протест проти погромів в Польщі, на Литві та в Галичині. Ухвалені резолюції жадають, щоби на мировому конгресі забезпечено народню і горожанську різноуправність Жидів особливо в Польщі і Галичині. Подібний протест виготовили теж і французькі сіоністи, а також шведська соціал-демократична партія. Організації Жидів в Сполучених Державах виготовили на своїх зборах „визнання до Вільсона, про кончену охорону жидівської людности в Польщі й Галичині; крім того збори вручили свої протестуючі резолюції правительству у Вашингтоні.

— Вірогідність польської преси. Спеціальний кореспондент „Gońca“, має ще буйнішу фантазію, чим найліпше поінформована наша така львівська „пантофлева“ почта. Пише він до Кракова, що 28. грудня інтерновано митрополита Шептицького, а в підземеллях св. Юра знайдено магазини зброї, яким буцім то мали заосмортюватися Українці в середині міста. Віа навіть відкрив в ринку підземну радіотелеграфічну стачію, яка давала знати укр. артилерії, куди переходять польські відділи. Але що подумают редактори „Gońca“ про свою вірогідного дописувача, по перечитанню офіційного листу ген. Розвадовського до митрополита Шептицького, в яким і згадки нема про такі небезпечні відкриття? Ми тільки від себе мусимо дати редакції „Gońca“ раду, щоби на будуче постаралися таки о „вірогідніших“ кореспондентів, бо як то кажуть, „неправдою далеко заїдеш та назад не вернеш“.

— У Франції росте невдоволення ізза правління. Демобілізація військ відбувається надто поволі. Через те мусять апроівувати незвичайно великий контингент війська, яке властиво стоїть безцільно під оружем. підчас коли у всіх інших краях демобілізація закінчується. Пощо властиво Франції така численна армія, хіба проти новопостаючих республік в Європі. Клемансо боїться поширення соціалізму, який по чотиролітній війні захоплює усі народи. Французи вирушали на війну, щоби нищити пруську автономію та мілітаризм, а тепер коли сю ціль осягнули і стоять супроти безсильних республік, задумують хіба їх провідирі ще „наполеонський“ побідний похід та на жаль нового Наполеона нема!..

— Інформаційне бюро на двірці. На головнім двірці утворено з днем 5 січня інформаційне бюро для подорожних. Воно подаватиме інформації відносно руху поїздів чи есентуального їх

Оповістки.

— Хто не складає комплетів „Вперед“, зволить відступити для нас числа 2, 5 і 25. за зверненням належності. — Адміністрація „Вперед“.

— Робітничий Календар на 1919 рік можна набувати в бюрах денників, в трафіках та в адміністрації „Вперед“ по ціні 1 К 30 с. за примірник.

— На піддержанне українського робітничого денника зложили дальше (в коронах): д-р Теодозій В. 6, Антонів Максим 10, А. К. 20, Струць Теофіль 5, Личковська 10, Будзинівська 2, Процишин Теофіль 10, Б. А. 10, Л. М. 10, Кульчицький Р. 10, Павло Кишук 10. Разом 103. (Далі буде.)

— На ранених укр. новірів (на ялинку) зложили дальше (в коронах) Володимира і Ліза Швачківні 10, Михайло Лазорко 60, П. К. 5, Ірина 3, 32, Т. В. 20, Марія Сорокова 20, Марія Маланкова 10, Анна Капусцінська 10, Марія Баланчук 5, Станіслава Маслянізна 3, Анна Ляхманова 6, Л. Р. 20, Антін Чайківський 20, Катерина Хомин 10, Марія Бокало 10, М. Божайовська 10, Дарія Новосад 10, Семен Лозинський 30, Авіядна Трушівна 8, Оксана Трушівна 8, Мирон Труш 8, Марія Тибетівна 10, Семен Михалишин 10, Павло Хемич 10, Миколай Яремчак 20, Струць Теофіль 5, Евгения Перфецька 10, Микола Левицький 10, Т. З. 20, П. А. 10, Процишин Теофіль 10, Л. М. 10, Кульчицький Р. 10, Славуша Л. 10, Іванович А. 10, П. З. 10, Р. Т. 10, Ш. В. 10, П. І. 10, Т. К. 10, К. с. д. з. х. 200, Славуша Огородник місто ялинки 20, Діти зі школи коо Данила 1, Іван 10, Павло Кишук 10, д-р Юлій Савчак 20, Терлецька Гізіла 3 булки, хліб, пара біля, 100 цигар і 200 папіросів, Парашуківна 10, Марія Пятишрич 20, Довбуш Іван 10, Петро Драцікевич 10, Т. Скварок булка, С. Коржинський 10, Варламова Марія 100 папіросів і 30, Верхрадський Іван 50, Федько Чмир 10, Агафія Гнида 25 К. (Далі буде.)

ПОСМЕРТНА ВІСТКА.

ТАНУСЯ

найдорога дочка Сидишестра К. Марти Герасимовича в померла по тяжкій недугі в 2 році життя. — Похорон відбудеться дня 10. січня о 12. год. в пол. з дому при вулиці Льва Сапига 6.

Оголошення приймається по 2 корони за один петітовий рядок. За зміст оголошень редакція не відповідає.

До працьодавців! Хто потребує робітників і робітниць, нехай зголоситься в адміністрації „Вперед“.

Млинки до мелення всякого зерна на крупу й муку продає по 150 К. інж. Я. Вінцковський, вул. Новий Світ ч. 20.

Служащі до всього, котра уміє варити, потребує сейчас. Зголошення: Кальмусова, вул. 29. листопада ч. 19. партер від 2-3.

Поручник **ВАСИЛЬ СЕМЕНЧО**. Щає Остапом? Прошу о вістку. — Стафа, Львів.

ІЛІРИ БАБУНЬ. Я адорова у родичів. Дай вістку про себе. — Ольга. — Інші часописи прошу о передрук.

О. О. НИЖАНКОВСЬКОГО і **ГАЛАНТА**, Стрий, просять о вістку про **ВОЛОДИМИРА РУДОВИЧА** родичі. Передрук в стрийській часописі платний. — Львів, ул. Тетинська 3.

КОСТЯ ЛИЧКОВСЬКОГО прошу повідомити, що всі у Львові здорові.

ОНУФЕРКО, СТАНІСЛАВ. Желю Вам і Зосі всього найлучшого. Ми всі здорові. — Володимир.

О. ІВАН МАТВІС, ІСТРУВІЧ, почта Кристиниш, пові Сокаль, Гелюю! Дай вістку, чи ти здорова і як живеш? Гризуся дуже Вами. Я здоров у Львові. — Володимир. — Інші часописи просять о передрук.

Читачів „Вперед“ просять о повідомити **АННУ ОШПАРІВНУ, СТАНІСЛАВ**, вулиця Липова ч. 48, у Вп. Бандигової, що я у Львові і здоров. Дай вістку про себе. Станіславські газети прошу о передрук. — Циган. 3-4.

ЯРЕМЧЕ, КАВАРОВСЬКІ. Неспокійні про Вас, відовітсьи. Ми разом, Оля, Марія і діти.

ГУЦУЛІВ в **СТАНІСЛАВ** повідомляю, що я захвала на місце. Всі здорові. — Дора.

СИНІВ ПЕТРА і **ТАРАСА** поздоровляю і повідомляю, що я у Львові здорова. — Франкова.

ПЕТРО МИХАЛОВИЧ, КРАКОВЕЦЬ. Я здоров у Львові. Подайте вістку. — Іван.

АНТІН ДІВНИЧ, ТЕРНОПІЛЬ. Тоску! Дай знати про Генка, Василя, Стефу. Ми неспокійні. Влодко в Кракові.

Д-р РУДІЙ. Дай вістку про себе, Марусю, Милька і Ленка. Я здорова. — Йосифа.

Читачів просять о повідомлення родичів **ЛІНДАВ** в **ПЕРЕМИШЛЯНАХ**, що Пені Марель і муж здорові, у Львові, Казимірівська ч. 13. Інші часописи просять о передрук.

Читачів просять о повідомити **ЮДУ ГАБЕРМАНА** в **БОЯНЦЯХ**, пов. Жовква, що жінка з дітьми здорові у Львові.